

Cennetten beslenen dört ırmak hangisidir? Konu hakkında bilgi verir misiniz?

Cennetten gelen nehirlerin sayısı bazı **rivayetlerde üç**, bazı rivâyetlerde **dört**, bazılarında da **beş** olarak geçmektedir.

Mesela, Üstad Hazretleri, Sözlere'de Bakara suresinin 74. ayetinin bir parçası olan **"Öyle taşlar vardır, bağlarından nehirler çağlar"** mealindeki cümleyi açıklarken, **Nil, Dicle** ve **Fırat** gibi nehirlerle dikkat çektikten sonra, **"Şu üç nehrin menbaları cennettendir"** hadisini kaydeder. Başta Sahih-i Müslim olmak üzere, hadis kitaplarının ekserisinde cennetten gelen **dört nehirden** bahsedilir. Bu hadisin meali şöyledir:

"Seyhan, Ceyhan, Fırat ve Nil cennet nehirlerindedir."¹

Ebû Hüreyre'nin rivâyet ettiği aynı hadis-i şerifin Müsned'deki meâli de şöyledir:

"Dört nehir cennetten fışkırmıştır: Fırat, Nil, Seyhan, Ceyhan."²

Fahrüddin er-Râzî ise Mü'minûn suresinin 20. ayetinin izahında İbni Abbas'tan (r.a.) şu rivayeti kaydeder:

"Cenab-ı Hak cennetten beş nehir indirmiştir: Seyhun, Ceyhun, Dicle, Fırat ve Nil."³

Sahih-i Buharî'de rivayet edilen **"İsrâ"** hadisinde, Miraç Gecesinde Peygamber Efendimiz (a.s.m.) Hz. Cebrail ile birlikte gezerlerken Sidretü'l-Müntehâ'ya gelirler ve Hz. Cebrail şöyle der:

"İşte bu Sidretü'l-Müntehâ'dır. Bu ağacın dibinden dört nehir kaynıyordu. İki nehir zahir, iki nehir de batin idi." Resulullah, **'Ey Cebrail, bu dört nehir nedir?'** diye sorar.

Cebraîl (a.s.), **'Bâtını nehirler cennette iki nehirdir; zahiri olan nehirler Nil ile Fırat nehirleridir.'**"4

Bütün bu hadis-i şeriflerin zahir manasından çıkan netice şudur: **Fırat, Dicle, Seyhan**, Ceyhan ve Nil nehirleri cennetten gelmektedir, asıl kaynakları orasıdır.

Bu nehirlerin cennetten gelişleri hakkında en güzel izahları Bediüzzaman Hazretleri yapar:

"Şöyle azim ırmakların elbette mümkün değil, şu dağlar hakiki menbaları olsun. Çünkü faraza o dağlar tamamen su kesilse ve mahrûtî (*konik*) birer havuz olsalar, o büyük nehirlerin şöyle süratli ve kesretli cereyanlarına (*akmalarına*) muvazeneyi kaybetmeden birkaç ay ancak dayanabilirler. Ve o kesretli masârife karşı galiben bir metre kadar toprakta nüfuz eden yağmur kâfi vâridat olamaz. Demek ki, şu enharın nebeanları âdi ve tabii ve tesadüfî bir iş değildir. Belki pek harika bir surette **Fâtır-ı Zülcelâl** onları sırf hazine-i gaybdan akıttırıyor. İşte bu sırra işareten bu manayı ifade için hadiste rivayet ediliyor ki, üç nehrin her birine cennetten birer katre (*damlâ*) her vakit damlıyor ve ondan bereketlidir..."5

Evet, faydaları, vazifeleri, gelir ve giderleri sayısız hikmetlerle dolu olan bütün ırmakların, pınarların, çayların ve büyük nehirlerin Cenab-ı Hakk'ın rahmet hazinesinden çıktığı çok açık ve berraktır. Çünkü görünen sebeplerin çok çok üstünde olan bu akarsular **"Mânevî bir cennetin hazinesinden ve yalnız gaybi ve tükenmez bir menbain feyzinden akıyorlar, demektir."**

Dipnotlar:

1. Müslim, Cennet: 26.
2. Müsned, 2/261, 289, 440.
3. Futûhu'l-Gayb, 23/89.
4. Sahih-i Buhari Tecrid-i Sarih tercemesi,10/71,
5. **[Sözler, Yirminci Söz, Birinci Makam.](#)**